

Motion till riksdagen 2020/21:2049

av **Roza Güclü Hedin m.fl. (S)**

Erkännande av älvdalskan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att älvdalskan ska erkännas som ett minoritetsspråk eller landsdelsspråk och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Älvdalska är modersmål för många personer i Älvdalen. Språket, med rötter i fornnordiska, har ungefär 3 000 talare i alla åldrar. Språklagen (2009:600) säger: ”14 § Den som har ett annat modersmål än de språk som anges i första stycket (dvs. nationella minoriteter) ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål.” Skollagen (2010:800) säger: ”7 § En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.”

Älvdalska har traditionellt räknats som en svensk dialekt. Idag betraktas den av en rad språkforskare och många andra som ett eget nordiskt språk. Detta av följande skäl:

- Älvdalska är erkänt som språk av ett viktigt internationellt organ, SIL International, som gav älvdalska en egen språkkod år 2016.
- Älvdalska avviker kraftigt från andra svenska språkvarieteter och är av mycket stort intresse för lingvister och språkforskare runt om i världen då språket är värdefullt i studiesyfte.
- Älvdalska har en viktig funktion i samhället, inte bara i hemdomänen, utan som en kulturbärare, som ett kommunikationsmedel i hela Älvdalen, på sociala medier, inom litteratur, musik och kulturell kontext.

- Älvdalska har kommit mycket långt i standardiseringsprocessen. Det finns en älvdalsk ordbok med mer än 21 000 ord och en älvdalsk grammatik om 605 sidor. Dessutom har en anpassad älvdalsk ortografi skapats.
- Europarådets expertkommitté har upprepade gånger uppmanat den svenska regeringen att undersöka älvdalskans status. Den senaste rapporten kom den 2 juli i år (2020). Europarådets yttrande är starkt och tydligt och kan inte misstolkas. ”The Committee of Experts concludes that Elfdalian fulfills the criteria of a Part II language. It asks the Swedish authorities to include reporting on Elfdalian in the next periodical report as the language covered by Part II of the Charter.”

Idag finns ett nyvaknat intresse hos småbarnsföräldrar att ge språket vidare till nästa generation. Språket hörs i våra förskolor och skolor, och bland ungdomar finns idag en stolthet över språket. Tack vare ett arvsfondsprojekt hålls undervisning på älvdalska för högstadieelever och temaveckor arrangeras i lägre årskurser. En förskoleavdelning med älvdalskt inslag finns. Politikerna i Älvdalens kommun har utarbetat en språkplan. Ett av målen är att år 2030 ska 30 procent av eleverna i årskurs 9 vara älvdalsktalande. Det krävs dock en revitaliseringsprocess och ett erkännande av språket för att barnens rätt till sitt modersmål ska bli verklighet.

Roza Güclü Hedin (S)

Maria Strömkvist (S)

Patrik Engström (S)